

3. Hogyan épül fel a közösségszervező folyamat?

Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a hatalom eredendően rossz, aminek a birtokában korrupttá és gonosszá válunk. De ahogy a fenti példák is mutatják, a *hatalom* nem eleve gonosz vagy jószágos, hanem egyfajta erő, amelyet tudunk jól és rosszul is használni. A közösségszervezésben ezt az erőt elsősorban a jól szervezett emberek közössége jelenti, akik közösen tudnak fellépni – érdekérvényesíteni – egy olyan ügyben, ahol szükség van a helyi döntéshozók együttműködésének kikényszerítésére. A hatalom tehát *cselekvőképesség*, ami mindenkit megillet.

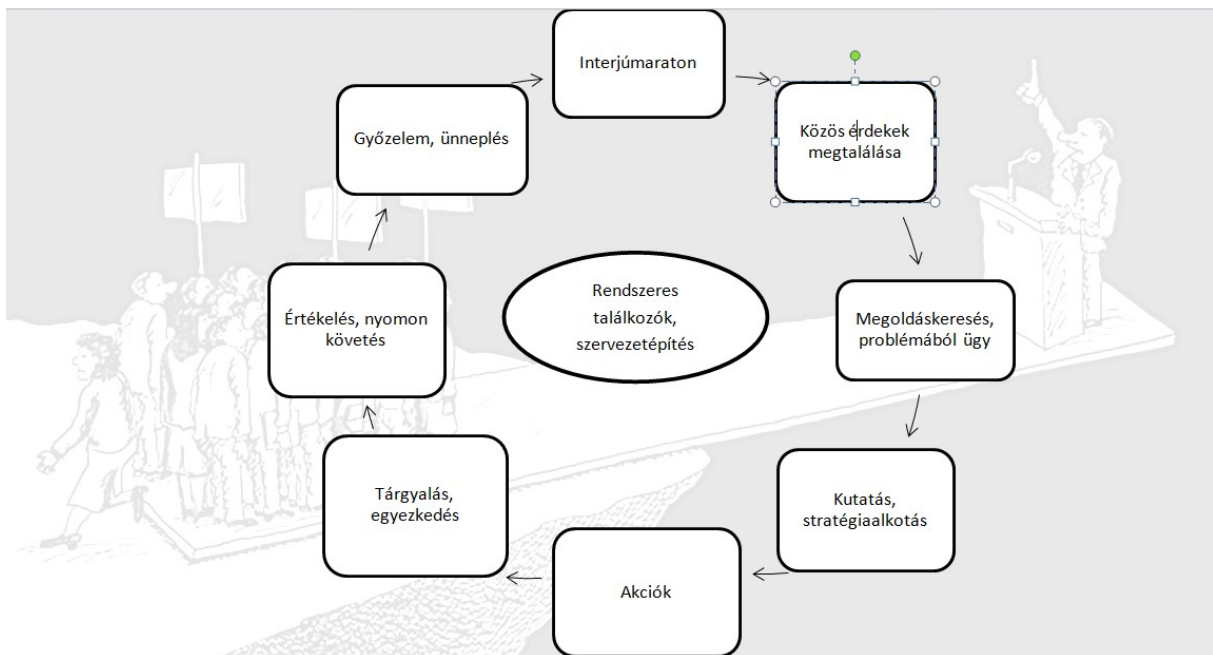
Ha valamilyen szolgáltatás vagy támogatási forma nem elérhető, megszervezhetjük mi is az ellátást (nyithatunk tanodát, szervezhetünk ételosztást, indíthatunk közösségi rádiót, stb.), vagy közösségi összefogással és az erőforrások biztosításával mi magunk is megoldhatjuk a problémát (ha nincs zöldfelület, csinálhatunk közösségi kertet; ha nincs lakóotthon, alapíthatunk egyet, stb.). Magyarországon a civil szerveződések nagy százaléka ezzel a logikával működik: az állam által el nem végzett vagy kiszervezett feladatokat látja el legtöbbször egyre csökkenő erőforrásból.

Azonban mi történik akkor, ha céljainkhoz szükség van a helyi döntéshozók együttműködésére, akik azonban nem hajlandóak tenni az érdekünkben? Vagy mit tehetünk akkor, ha céljaink eléréséhez szükség volna a helyi vagy az országos költségvetés hatékonyabb felhasználására, új erőforrások biztosítására? Mi van azután, ha elutasító választ kapunk a döntéshozótól, de mi nem akarjuk feladni? Szükség lesz a hatékony nyomásgyakorlásra és annak bizonyítására, hogy az általunk képviselt ügy sok embernek fontos.

Magyarországon a civil szerveződések elenyésző része tölti be ezt az érdekérvényesítő funkciót, és még kevesebben olyan formában, hogy a tagság bevonására, képzésére, mobilizálására időt és erőforrást szentelnének. A közösségszervezés ebből a szempontból is fontos lehetőség a magyar civil társadalom aktivizálására, ahol az emberek bevonása alacsony fokú.

A *közösségszervezés* – dióhéjban – a kapcsolatok szervezésének, az ügyek azonosításának, a meghatározott ügyek körüli mozgósításnak és egy hosszú életű demokratikus szervezet felépítésének a folyamata, ahol a győzelem legalább olyan

fontos, mint a szervezetépítés. A közösség ebben a tekintetben tehát nem elsősorban személyes kapcsolatokon alapuló, támogató társaságot, hanem emberek olyan *érdekközösségét* jelenti, akik az érdekeik döntéshozókkal szembeni érvényesítése közben a (helyi) közélet szereplőivé válnak. A *közösségszervező* pedig az a szakember, aki ilyen csoportok megalakulását segíti vagy létezésüket támogatja. Ez egy ciklikus, organikus folyamat:

10. kép: A közösségszervezés folyamata. Forrás: CKA

Az interjúmaraton abban segít, hogy egy szervezet olyan ügyeket vállaljon fel, amely tükrözi a közösség igényeit, és ezért az érdekérvényesítés csoportmunka lehessen. A közösségszervező 100-200 ember megkérdezésével megalapozhatja a kezdeményezők körét, az ún. kemény magot, és olyan ügyeket találhat, amelyek sok embert érintenek, és sok ember tartja fontosnak. Az interjúmaraton azonban a bázisépítés fontos eszköze is, ezért ez folyamatos feladat. A felmerült ügyek között elsőbbségi sorrendet alkotunk, a szervezetnek döntenie kell, melyikkel kezd el foglalkozni. Szempont, hogy a szervezet erejéhez mérten válasszunk és belátható időn belül meg lehessen oldani, hogy sikerélményt jelentsen a tagság számára a további szervezkedéshez. Háttéranyagokat gyűjtünk, ami segít a tervezésben. Hatalomelemzést végzünk, megnézzük, ki a döntéshozó az ügyben (akinek jogában áll megadni, amit akarunk), kik lehetnek a szövetségeseink, kik az ellenfeleink.

Kampányt tervezünk, ahol a célok megjelölése után kitaláljuk az akciókat, azaz azokat a lépéseket a kampányban, amelyekkel emelhetjük a tétet (a nyomást a döntéshozón), ha szükséges. A végső cél természetesen az, hogy leüljünk a tárgyalóasztalhoz és megegyezzünk. Az akciókat csoportosan kiértékeljük, ne felejtsük el a részgyőzelmeket is megünnepelni! A demokratikus szervezet építése legalább olyan fontos célunk, mint a győzelem. Munkánkba ezért folyamatosan biztosítjuk a bekapcsolódást, hogy minél többen ismerjék meg, milyen gyakorolni a demokráciát. Ehhez kialakítjuk a demokratikus csoportműködés kereteit, és támogatjuk a csoport aktívabb tagjainak, az ún. közösségi vezetőknek a fejlődését és szerepvállalását. A közösségszervezés a politikai részvétel lehetőségeinek széles spektrumát biztosítja, a helyi ügyektől az országos ügyekig, és cél, hogy a helyi szinten aktív csoportok országos ügyekbe is be tudjanak kapcsolódni.